

Olakšati otpuštanje da bi se lakše zapošljavalo

Blog

Posted by:

Objavljeno: 2013/6/13 16:16:33

NASTAVAK ZASJEDANJA 8. SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA
ODRŽANE 13. LIPNJA 2013.

Toèka dnevnog reda:

Konaèni prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu, hitni postupak, prvo i drugo èitanje, P.Z.E. br. 375;

DRAGUTIN LESAR:

Olakšati otpuštanje da bi se lakše zapošljavalo! Ta mantra u Hrvatskoj se ponavlja veæ nekoliko godina, posebice u posljednjih nekoliko mjeseci i pokušava se sve nas uvjeriti da samim èinom olakšavanja otpuštanja radnika æemo stvoriti klimu da se ti isti ili neki drugi radnici danas nezaposleni ili buduæi budu lakše zapošljavali. Naravno da to nije toèno jer ta mantra je preuzeta iz onih država i sustava koja nije stala samo na olakšavanju otpuštanja nego je tržište rada daleko cjelovitije uredila a ulogu države ojaèala na tržištu rada. Ti isti ljudi još uvijek ne razumiju razliku a to je svjetonazorsko pitanje između sigurnosti radnog mjesta, što je stvar povijesti, i sigurnosti prava na rad, što je obaveza države. Postoji li, pitam njih sve koji tu mantru ponavljaju, rad radi èovjeka ili postoji èovjek radi rada? Da li je èovjek stvoren zato da bi radio i nekome donosio profit ili rad postoji zato da èovjek radom sebi osigurava egzistenciju? I sigurnost prava na rad nije samo pitanje našeg ustavnog uređenja i određenja nego i suština kršæanskog nauka o pravu èovjeka. I svi oni koji to ne razumiju i smatraju da samo olakšavanjem otpuštanja èine korist poslodavcima i tobožnje omoguæavanje razvoja društva griješe.

Investicijska klima u Hrvatskoj po istraživanju i objavi svih rezultata nije loša zbog radnika nego na prvo mjesto istièu èestu promjenu poreznog sustava, dakle nestabilnost poreznog sustava, cijene i dostupnost kapitala, birokracija u odlueivanju, korupcija i tek na petom mjestu su posebice inozemni ulagaèi spominjali Zakon o radu. I kako možemo govoriti u državi u kojoj 525 tisuæa zaposlenih što je 55% prima plaæu u neto iznosu do 5 tisuæa kuna da je ono, da su ti radnici i to tržište rada uzrokom neinvestiranja? Dajte, uzmite podatke službene pogledajte na kolièinu prava koje radnici doista ostvaruju i u materijalnom smislu pa æete vidjeti da je udio plaæa ili prava materijalnih prava radnika u raspodjeli bruto društvenog proizvoda sa 52,4 pao na 47%. O èemu govorimo?

Dva prijedloga ministru ili dva upozorenja: ovim prijedlogom zakona otvara se nova Pandorina kutija. Ovo sada ne govorim iz politikantskih razloga, nego upozorenja. Naime, ugovori na neodreðeno u Hrvatskoj postoje samo još u javnom i državnom sektoru u privatnom je to izuzetak. Agencije za posredovanje u zapošljavanju i iznajmljivanju radnika biti æe novi naèin to je da nova Pandorina kutija, kako æe se izbjegavati i onaj dio Zakona o radu koji govori i o otkaznim rokovima, programima zbrinjavanja viška i ulozi Zavoda za zapošljavanje dakle države u svemu tome.

Naime, u èlanku 27. piše da za zaposlene u tim agencijama se ne primjenjuju odredbe oko zbrinjavanja viška, ni otkaznih rokova. Tu nema kolektivnih ugovora niti æe ih ikada biti, tu nema sindikata niti æe ih ikad moæi biti, tu nema programa zbrinjavanja viška niti æe ih ikada biti, nema otpremnina, imaju niže plaæe. Ako rade na istom mjestu kao onaj radnik koji je u radnom odnosu kod poslodavca ili ovaj preko agencije imaju iste plaæe za iste poslove što svi znamo, ali inspekcija

nikako da to utvrdi. Dani godišnjeg odmora zbog nemogućnosti akumuliranja radnog staža su daleko manji, kreditna sposobnost tih radnika zaposlenika kako god da ih nazovete je ravna nuli što rezultira činjenicom da niti mogu dolaziti do stana, niti se usude sklopiti brak, niti rađati djecu jer su oni iznajmljeni radnici na određeno nepoznato vrijeme. I sve je veći broj poslodavaca umjesto zapošljavanja ljudi koristiti usluge tih agencija. Koliko to opasno može biti, koristimo iskustva onih država koje su prije petnaestak godina takvu praksu počele uvoditi, a sada od njih odustaju jer su shvatili što su sami sebi napravili.

Ali interesantno je još sljedeće, da upravo to područje omogućavanja postojanja takvih agencija koje nisu ništa drugo nego da unajmljuju čovjeka, oni iznajmljuju čovjeka, a što je predmet regulative Konvencije br. 181 Međunarodne organizacije rada, Hrvatska ne želi ratificirati i nije ratificirala. Zašto bježimo od ratifikacije te konvencije koja upravo na to područje se odnosi i koja je dosta rigorozno postavila uvjete pod kojim uvjetima u nacionalnom zakonodavstvu se mogu dozvoliti osnivanje rad tim i takvim agencijama ne samo za područje te države nego za posuđivanje i iznajmljivanje, slušajte kako to strašno zvuči, iznajmljivanje radnika. Ministre, preporuka Vladi da Saboru predloži ratifikaciju Konvencije 181 Međunarodne organizacije rada preuzimanja svih prava i obaveze države s tog područja.

Oni koji govore o uređenom tržištu rada i prizivaju te modele zaboravljaju da uređeno tržište rada nije samo odredba o načinu otpuštanja nego na tim tržištima rada je nezamislivo da netko ne dobije plaću, da je nezamislivo da poslodavac ne plati doprinos za radnika na tom uređenom tržištu rada, da je nezamislivo da radni spor na sudu traje 16 godina. Pa kada se pozivate na ta tržišta rada aludirajući na Skandinaviju, Njemačku, Austriju i ostale države članice EU nastavite priču o njihovom tržištu rada, nastavite posebice vi koji ste bili ministri nekad ili članici Hrvatske udruge poslodavac gdje su vas kolege iz Njemačke, Austrije educirale koliko je i za poslodavce bitno da se skine nelegalna konkurencija upravo onih koji izrabljuju radnike dolazi s damping cijenama na tržište i ruše i uništavaju one koji žele poslovati uređeno.

I na kraju sljedeće, Hrvatski zavod za zapošljavanje njegova uloga u prevenciji. Šalju ljude poslodavcima na posao za koje znaju da uzastopno godinama krše zakone, da ne isplaćuju plaću, da ne daju godišnje odmore, da naprosto mijenjaju svakih mjesec, dva zaposlene. Dobio sam i pisani odgovor i ministra i Zavoda za zapošljavanje da službenici zavoda kada šalju ženu u tvornicu gdje se radi 12 sati za šivaćim strojem, kaže mi njih upozorimo da tamo ne isplaćuju plaću. Mi ih upozorimo da ih šaljemo poslodavcu koji ne isplaćuje plaću, ali ako ona odbije nećemo je veli brisati iz evidencije nezaposlenosti. 10 žena znam koje su brisane jer su odbile takve rad ali prihvaćam činjenicu da je istina ono što ste vi ministre napisali.

Ali znate u čemu je problem, na popisu poduzeća, tvrtki kojima se iz aktivne mjere politike zapošljavanja država dodjeljuje poticaje i šalje onih 1600 kuna da im rade besplatno su i takva poduzeća, takve tvrtke. Dakle usporedite si te podatke, odgovorite si na pitanje kako je moguće da poslodavcima za koje vaša Služba za zapošljavanje zna da godinama krše radnička prava date im poticaje za zapošljavanje, spašavanje radnih mjesta, stjecanje radnog iskustva i javnih radova.